

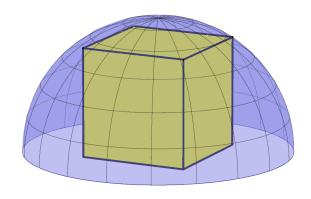
YLIOPPILASTUTKINTO-LAUTAKUNTA

24.3.2010

MATEMATIIKAN KOE PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

Kokeessa saa vastata enintään kymmeneen tehtävään. Tähdellä (\star) merkittyjen tehtävien maksimipistemäärä on 9, muiden tehtävien maksimipistemäärä on 6.

- 1. a) Ratkaise yhtälö $7x^7 + 6x^6 = 0$.
 - b) Sievennä lauseke $(\sqrt{a}+1)^2-a-1$.
 - c) Millä x:n arvoilla pätee $\frac{3}{3-2x} < 0$?
- **2.** a) Laske integraali $\int_0^1 (e^x + 1) dx$.
 - **b)** Derivoi funktio $x \sin x$.
 - c) Minkä luvun 2-kantainen logaritmi on 5?
- **3.** a) Kolmion sivujen pituudet ovat 2, 4 ja 5. Laske kolmion suurin kulma asteen kymmenesosan tarkkuudella.
 - **b)** Määritä toisen asteen yhtälön $x^2 + px + q = 0$ kertoimet p ja q, kun yhtälön juuret ovat $-2 \sqrt{6}$ ja $-2 + \sqrt{6}$.
- 4. Puolipallon sisällä on kuutio siten, että sen yksi sivutahko on puolipallon pohjatasolla ja vastakkaisen sivutahkon kärkipisteet ovat pallopinnalla. Kuinka monta prosenttia kuution tilavuus on puolipallon tilavuudesta?

- **5.** Vektoreiden \bar{a} ja \bar{b} summa on vektori $4\bar{i} + \bar{j}$ ja niiden pistetulo on $\bar{a} \cdot \bar{b} = 4$. Vektori \bar{b} on yhdensuuntainen vektorin \bar{i} kanssa. Määritä vektorit \bar{a} ja \bar{b} .
- **6.** a) Laatikossa on kaksi eriväristä palloa. Laatikosta nostetaan umpimähkään yksi pallo, pannaan se takaisin ja nostetaan taas umpimähkään pallo. Mikä on todennäköisyys, että nostetut pallot ovat eriväriset?
 - b) Mikä on vastaava todennäköisyys, jos laatikossa onkin kolme keskenään eriväristä palloa ja samalla tavalla nostetaan kaksi palloa?
- 7. Suorakulmion kaksi kärkeä on x-akselilla ja kaksi käyrällä

$$y = \frac{4}{2 + x^2}.$$

Mitkä ovat suorakulmion sivujen pituudet, kun sen pinta-ala on suurin mahdollinen?

- 8. Tietunnelin poikkileikkaus on osa alaspäin aukeavaa paraabelia. Tien leveys on 10 m, ja tunnelin poikkileikkauksen pinta-ala on 25,0 m². Määritä tunnelin korkeus senttimetrin tarkkuudella.
- 9. Tutki, kuinka monta juurta yhtälöllä

$$3\tan x - 1 = 4x$$

on välillä] $-\pi/2,\pi/2$ [.

- 10. Kolmio K_1 on tasakylkinen kolmio, jonka kanta on a ja korkeus b. Kolmio K_2 on suorakulmainen kolmio, jonka kateettien pituudet ovat a ja b. Kummalla kolmiolla on pidempi piiri?
- 11. Määritä ne geometriset sarjat, joiden summa on 2 ja toinen termi on $\frac{3}{8}$. Anna vastauksena sarjan ensimmäinen termi ja sarjan suhdeluku.
- **12.** Osoita, että muotoa p^2-1 oleva luku on ja
ollinen luvulla 12, kun p on alkuluku ja suurempi kuin 3.

13. Funktion f kuvaajan kaarenpituus välillä [a, b] on

$$\int_a^b \sqrt{1 + f'(x)^2} \, dx.$$

Laske funktion $\ln x$ kuvaajan kaarenpituus välillä [1,2] puolisuunnikassäännöllä jakamalla väli neljään osaväliin. Anna vastaus kolmen desimaalin tarkkuudella.

- *14. Tarkastellaan lukujonoa $a_1 = \frac{9}{10}, a_2 = \frac{99}{100}, a_3 = \frac{999}{1000}, \dots$
 - a) Määritä luvun a_n lauseke indeksin n avulla lausuttuna. (2 p.)
 - b) Osoita, että lukujono on kasvava ja että $a_n < 1$ kaikilla $n = 1, \ 2, \ 3, \ \dots \ (3 \ \mathrm{p.})$
 - c) Määritä $\lim_{n\to\infty} a_n$. (2 p.)
 - d) Mikä luku on päättymätön desimaalikehitelmä 0,999...? (2 p.)

 $\star \mathbf{15.}$ Funktio $f:[0,\infty[$ $\to \mathbb{R}$ määritellään seuraavasti:

$$f(x) = 2^{1-n} \sin x$$
, kun $x \in [(n-1)\pi, n\pi[$, $n = 1, 2, 3, \dots]$

- a) Piirrä funktion kuvaaja, kun $x \in [0, 3\pi]$. (2 p.)
- **b)** Laske $\int_0^{3\pi} f(x) dx$. (2 p.)
- c) Laske $\int_0^{n\pi} f(x) \, dx$. (3 p.)
- **d)** Määritä $\lim_{n\to\infty}\int_0^{n\pi} f(x) dx$. (2 p.)